

Αθανάσιος Ψαλίδας

Ο Αγωνιστής

Η διδασκαλία και η συνεισφορά του
στον απελευθερωτικό αγώνα

Παππά Αφροδίτη – Πολυζώη Μαριλένα –
Στύλιου Μιλένα

Η διδασκαλία

Σχετικά με τις μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούσαν οι τότε Σχολές διακρίνουμε δύο ολότελα διαφορετικές προσεγγίσεις: τη ψυχαγωγική μέθοδο ή ψυχαγωγία και την αλληλοδιδασκτική μέθοδο. Η ψυχαγωγία ήταν γνωστή από την εποχή του Βυζαντίου. Οι μαθητές έγραφαν το κείμενο και πάνω από κάθε λέξη σημείωναν 5-6 συνώνυμες λέξεις. Σταδιακά χρησιμοποιούνταν ένα συνώνυμο και πραγματοποιήθηκε μετακίνηση από την πολλαπλή στη μονολεκτική ψυχαγωγία. Με παρέμβαση του Μεθοδίου Ανθρακίτη η ψυχαγωγία περιορίστηκε στις κατώτερες τάξεις. Η αλληλοδιδασκτική η λεγόμενη «του Λαγκαστέρου και Βέλλου» συνίσταται «εις το να διδάσκονται τα παιδιά αναμεταξύ των αμοιβαίως: τα πλέον προκομμένα τα ολιγότερον».

Στην Καπλάνειο ο Ψαλίδας «εισήγαγε εις την Ήπειρον ευμέθοδον διδασκαλίαν των τε ελληνικών γραμμάτων, άλλων ξένων γλωσσών και τινών επιστημών». «Προσεπάθει διά της διδασκαλίας να διεγείρη τον τρυφερόν του ανθρωπισμού πυρήνα και όχι να ερμηνεύει τα άγνωστα διά των αγνώστων και διά μεθόδου σχολαστικής όπως έκαναν οι προκάτοχοί του». Ακόμη καταγράφεται πως ο Ψαλίδας αποκαλούσε τους μαθητές του «φιλάτους» και «ευγενεστάτους» για να σχηματιστεί μια πιο ξεκάθαρη εικόνα της κουλτούρας του Σχολείου του.

Η συνεισφορά του στον αγώνα

Κατά την πολιορκία και την καταστροφή των Ιωαννίνων από τα σουλτανικά στρατεύματα το 1820, ο Ψαλίδας, ο Βηλαράς, όπως και άλλοι κάτοικοι των Ιωαννίνων κατέφυγαν στο Ζαγόρι και πιο συγκεκριμένα στο Τσεπέλοβο, σε συνεργασία με την Φιλική Εταιρεία. Στο Τσεπέλοβο, για τις οικονομικές ανάγκες του Αγώνα, δημιουργήθηκε η «Κάσσα των Γιαννίνων». Η «Κάσσα των Ιωαννίνων» αποτελούσε το Ταμείο, μία μορφή «χρηματικής τράπεζας», στο οποίο συγκεντρώνονταν οι οικονομικές συνεισφορές «των φιλογενών και ελευθεροφρόνων πολιτών». Οι έντονες επαναστατικές δραστηριότητες του Ψαλίδα συνεχίστηκαν και μετά την μετάβασή του στην Κέρκυρα και την Λευκάδα με «Επιστολές» του, σε οπλαρχηγούς, όπως τον Σπύρο Μίλιο και Έλληνες της Ευρώπης, τον παλαιό μαθητή του Νικόλαο Μανιάκη, ο οποίος βρισκόταν στο Λονδίνο και μετέφραζε στα αγγλικά και δημοσίευε τα Υπομνήματα του Ψαλίδα. Ο Γιαννιώτης στοχαστής, αλληλογραφούσε επίσης με τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, τον Ιωάννη Κωλέττη και τον Σπυρίδωνα Τρικούπη για ζητήματα της επαναστατημένης Ελλάδας. Την κρίσιμη περίοδο για την τύχη της ελληνικής Επανάστασης, συνέταξε και υπέβαλε σημαντικά «Υπομνήματα» στον Λόρδο Κάνινγκ το 1827 και τον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια το 1828.